

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2009 – Nr. 81.

VRAGEN van de Stadspartij van de heer R.P. Prummel betreffende het Groninger Forum.

(Binnengekomen: 16 december 2009.)

Wanneer wij een aantal jaren terugkijken, dan kan de Stadspartij zich niet aan de indruk onttrekken, dat de enige reden voor het realiseren van het forumgebouw achter de oostwand van de Grote Markt, de PvdA drang tot het neerzetten van ‘spraakmakende’ architectuur is. Onder de motto’s ‘stilstand is achteruitgang’ en ‘Groningen is een moderne stad’, waar ‘gewaagde architectuur’ etc. wordt gebouwd, lijkt in onze stad alles straffeloos mogelijk te zijn. Eerst werd een gebouw doorgedrukt, waarvan nog niemand wist wat er precies in moest komen. Daarna werden met veel moeite functies verzonnen. De omgekeerde wereld. Het toppunt van de maakbare samenleving op kosten van de belastingbetaler. We begonnen met 31,25 miljoen aan gemeentelijke bijdrage. Waar we financieel eindigen weet niemand.

Burgers zijn niet meer geïnteresseerd in meedenken en meedoen met planontwikkelingen in onze stad en verzetten zich nog nauwelijks tegen megalomane plannen, omdat ze denken (en weten), dat alles al voorgekookt is en ze toch niets hebben in te brengen. Deze houding van burgers als gevolg van de opstelling van het stadsbestuur en gemeentelijke diensten baart de Stadspartij ernstige zorgen. De Stadspartij vindt de zogenaamde democratische procedures en het betrekken van burgers rond het forumgebouw ronduit een farce en beschamend voor de democratische besluitvorming in onze stad. Uiteraard wordt dit zowel ambtelijk als bestuurlijk ontkend.

Uitgaande van het principe ‘we willen een spraakmakend gebouw’, is van alles geprobeerd dit gebouw te vullen. Eerst werden oude koeien uit de slot gehaald, die na de oorlog al verdronken waren. Een cultuurcentrum. Dit plan strandde vanwege het verzet tegen de sloop van Cultuurcentrum de Oosterpoort. Daarna moesten externen komen opdraven om te verzinnen wat er in dit gebouw moest komen. Die kwamen met de ‘geweldige oplossing’ om voor heel veel belastinggeld, functies, die elders in de stad al aanwezig waren en op zich goed functioneren, te concentreren. Het scheepvaartmuseum werd er bij geslept maar haakte later weer af. Er werden onvoorstelbare en nooit haalbare bezoekersaantallen verzonnen om de gemeenteraad maar over de streep te trekken. De schijnbetrokkenheid van de Stadgers hielp ook mee. De gemeenteraad heeft uiteindelijk ja gezegd tegen een plan, dat financieel nog steeds niet rond is. In de fuik gelokt, vergelijkbaar met de besluitvorming rond de tram. Uiteindelijk zullen deze bestuurdersdromen uitlopen op een financieel en functioneel fiasco, waarvan de Stadgers de rekening krijgen gepresenteerd. Alle hiervoor

verantwoordelijke vogels zijn dan al lang gevlogen. Nu kan er al cultureel niet veel meer in de stad georganiseerd worden (bijv. opera op de Vismarkt), omdat al het beschikbare geld in deze forumorganisatie en het forumgebouw wordt gepompt.

De Stadspartij kan wel leven met een Groninger Forum als organisatieprincipe, maar niet met het forumgebouw. Wat bedoelt de partij hiermee. Een forumorganisatie kan goed werk verrichten in de communicatie tussen de grote hoeveelheid aan culturele instellingen in de stad en de afstemming verzorgen van hun culturele activiteiten. Veel ging er in het verleden niet goed. Hoewel dit volgens de Stadspartij eigenlijk een taak zou moeten zijn van de grote subsidieverstrekker, de Dienst OCSW, kan de partij met dit principe leven. Deze activiteiten kunnen prima worden georganiseerd vanuit de oude bioscoop aan het Hereplein. Daar is geen monstrueus 'Palast der Republik' voor nodig. Zet dit gebouw boven de verdiepte Zuidelijke Ringweg, daar komt het wel tot zijn recht!

Als alternatief voor dit forumgebouw stelt de Stadspartij voor een nieuwe markt met rondom gevarieerde kleine winkels en cafés's op de zonnige zijde van het plein. Na de bouw van het forumgebouw is er geen zon en is er enkel sprake van tocht.

De financiering van het Groninger Forum is voor de Stadspartij nog steeds een vage aangelegenheid. Welke toezeggingen zijn echt hard, wie zijn precies betrokken en welke bedragen staan er nu werkelijk op de begroting? Ook de forumorganisatie is een onduidelijk en ondoorzichtig gegeven.

Om onze controlerende rol als raadsfractie goed te kunnen vervullen, willen wij, dat de raad inzicht krijgt in de navolgend genoemde stukken en stellen wij de volgende vragen. De vragen hebben betrekking op de forumorganisatie, de voormalige bioscoop op het Hereplein en het bouwen van het forum gebouw. De grote hoeveelheid en gevarieerdheid aan vragen heeft te maken met het feit dat alles met alles samenhangt en de raad volgens de Stadspartij het overzicht kwijt is.

A. Ruimtelijk Economisch Programma

Het Ruimtelijk Economisch Programma, is naast het Regionaal Bereikbaarheidspakket onderdeel van de besteding van de Zuiderzeelijn gelden voor het Noorden.

1. Welke afspraken zijn er hierover met betrekking tot het forumgebouw precies gemaakt en met wie? Gaarne relevante briefwisseling overleggen.
2. Welke termijnen en procedures zijn hier aan de orde? Graag stukken overleggen, waaronder het programma (REP) zelf en de randvoorwaarden (subsidievoorwaarden), die hieraan door het Ministerie van Economische zaken zijn gesteld.
3. Van REP overleggen gaarne de raad briefwisseling en notulen van vergaderingen voorleggen. Tevens ziet de Stadspartij voor de raad de motivering van de subsidieaanvraag van het forumgebouw naar het REP tegemoet, alsmede de concrete subsidietoekenning door EZ en mogelijke andere beslissers.

B. Europese fondsen

Daarnaast wil de Stadspartij voor de raad inzicht in de aanvraag van de Europese subsidie.

4. Onder welk Europees subsidieprogramma valt dit en wat zijn hiervan de programmavooraanwaarden? De Stadspartij wenst dat de raad de subsidieaanvraag

ontvangt en tevens nadere programma informatie van het betreffende Europese fonds. Gaarne de raad de briefwisseling van de gemeente Groningen met het secretariaat van het Europese fonds overleggen.

5. Wanneer valt over deze subsidieaanvraag de definitieve beslissing? Wanneer de subsidie reeds is verstrekt, gaarne de raad de subsidietoezegging overleggen. Wanneer de subsidie is afgewezen gaarne de raad de afwijzingsbrief overleggen.

C. Externe financiers

6. Zijn marktpartijen betrokken bij de planontwikkeling voor de oostwand? Zo ja, wie zijn dit en wat brengen zij financieel in?

7. Zijn marktpartijen betrokken bij de ontwikkeling van het forumgebouw? Zo ja, wie zijn dit en wat brengen zij in (financieel en functioneel)?

8. Zijn er nog andere (niet genoemde) partijen betrokken bij de ontwikkeling van het forumgebouw?

D. De Forumorganisatie

9. Wat is de juridische status van de forumorganisatie?

10. Is de directeur ambtelijk aangesteld of werkt hij op contractbasis bij het Groninger Forum?

11. Wanneer er sprake is van een contract, wie heeft het contract getekend en waarom is een externe adviseur als directeur aangetrokken en niet een eigen ambtenaar?

12. Hoe lang heeft de directeur precies waar gewerkt en wat was precies zijn bijdrage in deze organisaties?

13. Kunt u wat meer achtergrond informatie over deze directeur geven? Op google is nauwelijks iets te vinden over zijn achtergrond. Niet met de standaard tekst komen die de raad al overal heeft kunnen lezen. Expliciet door de directeur behaalde resultaten aangeven.

14. Wat is de opdrachtomschrijving van de directeur van het Forum? Wilt u deze formele stukken aan de raad ter inzage geven (startnotitie, opdracht omschrijving, contract, wanneer aan de orde).

15. Hoeveel fte. bezetting en mensen (ook deeltijders noemen) heeft het Groninger Forum in dienst (inhuur en gedetacheerden vanuit andere diensten ook aangeven) en wat zijn de exacte personeelskosten hiervan?

16. Vanuit welke begrotingsartikelen (exact aangeven) wordt de Groninger forumorganisatie gefinancierd en welke managers bij de Dienst OCSW en eventueel andere diensten zijn daarvoor formeel tekenbevoegd?

17. Wilt u de raad het organigram en telefoonlijst van de medewerkers bij het Forum overleggen?

18. Wat is het overall budget van de forumorganisatie tussen 2008 en 2015? (uitsplitsen naar de diverse geplande forumactiviteiten). Wilt u het dekkingsplan van deze activiteiten overleggen?

19. Welke partijen participeren in de forumorganisatie?

20. Wat dragen deze partijen financieel en functioneel bij aan de forumorganisatie?

E. Controle

21. Wie controleert de forum organisatie?

22. Is er een raad van toezicht? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wie zitten hierin?

23. Wie maken de keuzes voor de kandidaten voor de raad van toezicht?

24. Wie benoemt de raad van toezicht? Heeft de gemeenteraad hier invloed op?

F. Externe inhuur en externe opdrachtverlening

25. Hoeveel externe inhuur vindt plaats bij de forumorganisatie? Dit zijn de mensen, die er vast of gedeeltelijk werken op kosten van de forumorganisatie.
26. Wilt u alle externe partijen noemen en aangeven voor hoeveel geld ze ingehuurd zijn?
27. Gaarne alle contracten aangaande externe inhuur aan de raad overleggen?
28. Hoeveel externe opdrachtnemers heeft de forumorganisatie en wie zijn deze opdrachtnemers precies? Dit zijn adviseurs/consultants die in opdracht van de forumorganisatie zaken regelen of producten leveren.
29. Welke producten hebben deze externe partijen geleverd? Gaarne al deze producten aan de raad ter inzage geven.

G. Het Groninger Museum

30. Heeft de directeur van het Groninger Museum belang bij het bouwen van het forumgebouw? Welke belangen zijn dit?
31. Heeft het Groninger museum financiële belangen bij het forumgebouw?
32. Wat brengt het Groninger museum daadwerkelijk in bij deze planontwikkeling?

H. Besluitvorming

33. Wilt u aantonen dat de besluitvorming democratisch is geweest?
34. Hebben de burgers van Groningen alle keuzes gehad, die mogelijk waren om de raad tot deze beslissing te laten komen? Hoe heeft precies de betrokkenheid van de burger plaatsgevonden?
35. Waar en wanneer zijn al deze plannen voor het forumgebouw voorbereid?
36. De Stadspartij wil dat de raad inzage krijgt in de dossiers ter voorbereiding van dit gebouw vanaf begin jaren (19)90:
  - verslagen van intern en extern overleg
  - briefwisseling met architecten
  - werkoverleg van de betreffende afdelingen

I. Het forum gebouw

37. Valt het forumgebouw als commercieel vastgoed te betitelen?
38. Wilt u aan de raad de begrotingen (bouw en overige bouwactiviteiten) voor 2008 tm oplevering gebouw overleggen?
39. Welke aankopen dienen nog plaats te vinden en wat zijn de kosten hiervan (kan aan de raad besloten worden meegedeeld)?
40. Wat zijn de exacte kosten voor het gebouw?
41. Is er een post onvoorzien voor de bouw opgenomen en hoe groot is deze post?
42. Wat zijn de inrichtingskosten voor het gebouw?
43. Wat kost de feestelijk opening?
44. Wilt u de raad de planning van manifestaties en de begroting en dekking daarvan voor 2010 tot het gebouw er staat doen toekomen?
45. Wilt u de raad de planning van manifestaties en de begroting en dekking daarvan tussen oplevering en 2020 doen toekomen?
46. Wilt u de bezoekersaantallen nog een keer precies expliciteren?
47. Wilt u aangeven waarom de free lance journalist Rob Mulder (DvhN 5 augustus 2009) ongelijk heeft?

48. Hoeveel bezoekers trekken:

Artis?

Centre pompidoe?

Rijksmuseum?

De Efteling?

49. Kunnen zulke aantallen, die het college hoopt te ontvangen wel logistiek verwerkt worden? Hoe denkt het college al deze verwachte bezoekers logistiek te verwerken?

50. Hoeveel schat u de exploitatiekosten per jaar in? Uit welke begrotingsposten bestaan de exploitatiekosten precies?

51. Is dit geld beschikbaar en zo ja op welk begrotingsartikel drukt dit? Zo nee hoe wilt u dit regelen?

52. Gaan deze exploitatiekosten (tekorten) ten koste van andere culturele instellingen in de stad?

53. Wilt u de raad toezeggen dat er op basis van deze forumplannen niet zal worden getornd aan andere cultuuruitingen in de stad?

54. Gemeenteraadsleden De Rooij en Van der Heijdt doen in het DvhN van 19 mei 2009 voorkomen, dat er geld verdiend gaat worden met het forumgebouw. Kunt u deze stelling exact onderbouwen?

55. Kent u de reactie van Prof. Dr. Gert-Jan Hospers, die de bezoekersaantallen van 1,7 miljoen een lachertje noemt en zeer onrealistisch?

56. Wat is hierop de reactie van het college?

J. Het Gronings historisch museum/de historische collectie

57. Wilt u de raad de achtergrond van het Groninger Museum aan de Preadiniussingel schetsen?

58. Wie waren de initiatiefnemers en wanneer is het museum gebouwd?

59. Wie heeft het oude museumgebouw en de collectie gefinancierd?

60. Wanneer is de gemeente Groningen zich met het museum gaan bemoeien?

61. Waarom is de Groningse historische collectie nergens meer te zien en waarom is het oude Groninger museum niet gereserveerd voor o.a. de Groninger historische collectie?

62. Gaat het huidige Groninger museum de inrichting en exploitatie van de historische collectie betalen? Zo nee wie dan?

63. Zo ja, hoeveel bedragen de kosten voor het opbouwen en inrichten van de Groningse historische collectie in het gewenste forumgebouw?

64. Hoeveel procent van de historische collectie is in het geplande forumgebouw te zien?

K. Andere grote musea

65. In Amsterdam gaan over een paar jaar gerestaureerde en nieuwe musea open.

66. Wat is de invloed daarvan op de bezoekersaantallen die voor het Groninger Forum worden verwacht?

L. De oostwand Grote Markt

67. Zoals bekend hebben de Stadjes voor en nieuwe oostwand gestemd en niet voor een forumgebouw.

68. Gaat het college er daadwerkelijk op toezien dat de nieuwe oostwand echt meer sfeer krijgt en hoe gaat het college dat doen?

69. Hoe gaat het college de burgers betrekken bij de keuze van architectuur en uitstraling ten behoeve van de nieuwe oostwand?
70. Kan de oostwand in financiële context worden gebouwd zonder het forumgebouw?
71. Zijn er externe partners bij de ontwikkeling van de oostwand betrokken?
72. Hebben deze partners zwart op wit toegezegd mee te doen?
73. Wie zijn deze partners?
74. De Stadspartij pleit voor een gesloten oostwand en niet nog meer gatenkaas op de Grote Markt.
75. Is het College bereid te overwegen de oostwand gesloten te bouwen met een onderdoorgang naar de Nieuwe markt?

M. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Volgens de Stadspartij is de binnenstad van Groningen een beschermd stadsgezicht. Wiek Röling stelt terecht (DvhN 28 mei 2009) “Het silhouet wordt bedorven, de schaal wordt geschoffeerd en de context wordt verkracht” met het gewenste forumgebouw.

76. Sinds wanneer is de binnenstad van Groningen een beschermd stadsgezicht?
77. Wat betekent dit voor bezitters van onroerend goed in het beschermd stadsgezicht?
78. Wat zijn de regels en de procedures, die gelden wanneer de gemeente of een investeerder in een beschermd stadsgezicht wil bouwen?
79. Is er overleg geweest tussen de (nu) Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de gemeente Groningen?
80. Wanneer is dit overleg er geweest?
81. Wat is de opstelling van bovengenoemde Rijksdienst?
82. Als er overleg geweest is tussen genoemde Rijksdienst en de gemeente wenst de Stadspartij dat de raad inzage krijgt in de verslagen en mogelijke briefwisseling tussen genoemde Rijksdienst (vroeger RDMZ) en de gemeente Groningen.

N. De bioscoop aan het Hereplein 73

83. Over hoeveel belastinggeld spreken we hier totaal (aankoop, verbouwing en inrichting)?
84. Wilt u de kosten uitsplitsen in aankoop gebouw, renovatie gebouw, opnieuw inrichten gebouw?
85. Waar wordt dit van betaald?
86. Op welk begrotingsartikel drukt dit?
87. Is dit gebouw als onderkomen van het Groninger Forum met drie prachtige filmzalen een goede horecavoorziening, een multifunctionele zaal en een multimedialab niet voldoende?
88. Zo nee waarom niet?
89. Wat gebeurt er met dit duur verbouwde pand wanneer het forum gebouwd mocht worden?

O. De functies in het Forum

90. Wilt u de raad de verslagen van het overleg met de deskundigen op het gebied van het bibliotheekwezen en de museale wereld (landelijke museumvereniging) overleggen?
91. Wilt u de raad alle briefwisseling in dit kader overleggen?

92. Wat betekent de voorgenomen functionele invulling van het forum voor de reeds aanwezige gebouwen waar deze functies nu gevestigd zijn?
93. Wie gaat de tekorten aanzuiveren -wanneer het succes tegenvalt- van de partners in het forum, die allen reeds een subsidierelatie met de gemeente hebben?
94. Waar komen precies de functies in het forumgebouw?
95. Waar komt precies de historische afdeling van het Groninger Museum en hoeveel ruimte is hiervoor gereserveerd?
96. Hoeveel ruimte had deze afdeling oorspronkelijk in het Groninger Museum?
- Bibliotheek bezoek loop in alle westerse landen terug, en het E Book is in opkomst.
97. Wilt u aangeven welke ontwikkelingen op deze terreinen in Groningen worden verwacht in vergelijking met andere landen?
- In Apeldoorn is een soortgelijk concept van het forum een mislukking gebleken.
98. Wilt u de raad uitleggen wat er speelt in Apeldoorn?
99. Wilt u het verschil tussen Groningen en Apeldoorn aangeven
100. Wilt u uitleggen waarom dit concept in Groningen wel een succes zal zijn?

(overal waar de Stadspartij de gemeente Groningen noemt kan men ook lezen de Forumorganisatie)

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 19 januari 2010.

Beantwoording.

Op de valreep van 2009 heeft u ons college 100 vragen gesteld over de aard en achtergrond van het Groninger Forum; van de totstandkoming, planvorming, financiering, organisatie en bezoekersaantallen tot en met de telefoonnummers van de medewerkers.

De planvorming voor de Grote Markt Oostzijde en het Groninger Forum is in 2001 gestart, nu bijna negen jaar geleden. Het is dan ook niet vreemd dat uw raad met regelmaat vragen stelt over de vorderingen. Wij zien het als onze plicht om u en de inwoners van onze stad zoveel mogelijk te betrekken bij de vervolgstappen in deze omvangrijke en ingewikkelde herstructurering van de binnenstad. Binnenkort zullen wij uw raad schriftelijk informeren over de actuele stand van zaken met betrekking tot de plannen.

Wij willen uw raad er op wijzen dat u in meerderheid heeft besloten en ingestemd met de plannen voor de Grote Markt Oostzijde op 30 januari 2002, 30 oktober 2002, 29 januari 2003, 24 september 2003, 28 april 2004, 30 maart 2005, 7 juli 2005, 25 februari 2006, 19 juli 2006, 28 maart 2007, 18 juni 2008, 29 oktober 2008, 26 november 2008 en 17 juni 2009. Tijdens de vergadering van 17 juni 2009 heeft de gemeenteraad tevens het bedrijfsplan voor het Groninger Forum vastgesteld waarin alle beschikbare informatie over de exploitatie, organisatie en activiteiten van het Groninger Forum helder en overzichtelijk op een rij is gezet. Wij beantwoorden de 97 vragen en 3 stellingen als volgt:

A. Ruimtelijk Economisch Programma.

Het Ruimtelijk Economisch Programma is naast het Regionaal Bereikbaarheidspakket onderdeel van de besteding van de Zuiderzeelijn gelden voor het Noorden.

1. Ons college heeft een principeafspraken gemaakt met het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen over een bijdrage van 35 miljoen euro uit het Ruimtelijk Economisch Programma in het voorjaar van 2008. Deze principeafspraken is schriftelijk bevestigd.
2. Het REP loopt tot 2020. Het decentrale deel is geld waarover de provincie Groningen zelf kan beslissen. De randvoorwaarden van het REP zullen dit voorjaar door de Provinciale Staten worden vastgesteld. De aanvraag voor de ontwikkeling van de Grote Markt Oostzijde past binnen de subsidievoorwaarden.
3. De subsidieaanvraag voor een bijdrage uit het REP aan de ontwikkeling van de Grote Markt Oostzijde is nagenoeg afgerond en wordt naar verwachting nog dit voorjaar bij de provincie Groningen ingediend. U ontvangt een afschrift van de beschikking zodra wij bericht ontvangen.

B. Europese fondsen.

Daarnaast wil de Stadspartij voor de raad inzicht in de aanvraag van de Europese subsidie.

4. De Europese subsidie valt onder het Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013(OP/EFRO). Het Operationeel Programma Noord-Nederland 2007-2013 en het toetsingskader en de voorwaarden voor het Operationeel Programma Doelstelling 2 Noord-Nederland zijn van toepassing. De subsidieaanvraag is bij aanvraag d.d. 23 april 2009 ingediend. Een afschrift hiervan is op verzoek beschikbaar.
5. Bij brief d.d. 24 november 2009 is het positieve besluit over de subsidieaanvraag kenbaar gemaakt. Een afschrift hiervan is op verzoek beschikbaar.

C. Externe financiers.

6. De ontwikkelaar van de nieuwe oostwand is Volker Wessel vastgoed. Deze commerciële marktpartij ontwikkelt voor eigen rekening en risico ca. 7.000 m² bvo. Volker Wessel neemt de benodigde grond van de gemeente af tegen marktconforme grondprijzen (volgens actueel grondprijzenbeleid 2010).
- 7 + 8: Bij de bouw van het Forum zijn straks vele marktpartijen betrokken. Functioneel brengen zij kennis en kunde in. Financieel zullen marktpartijen vooral een rol gaan spelen bij de programmering van het Forum.

D. De Forumorganisatie.

9. Het Groninger Forum is een onafhankelijke stichting
10. De directeur heeft een arbeidsovereenkomst met de stichting.
11. Het specifieke profiel van de directeur paste niet binnen de competenties van de binnen de dienst aanwezige personen. Bovendien was het ieders wens juist een buitenstaander met een relevante staat van dienst te benoemen. Het contract is getekend door de voorzitter van de Raad van Toezicht.
12. Het curriculum van de directeur is zorgvuldig gescreend en referenties zijn uitgebreid nagegaan.
13. De directeur heeft zes ronden sollicitatiegesprekken doorlopen met het college, de directies van de partners, het kader van de partners en met

- ambtelijke instanties. Een CV kan desgewenst bij de directeur worden opgevraagd.
14. Een arbeidscontract binnen een onafhankelijke stichting is privé. De opdracht aan de directeur van het Groninger Forum is tweeledig: begeleiding van de bouw van het Groninger Forum gebouw, zodanig dat de beoogde (integrale) programmering daarin optimaal tot zijn recht komt. Daarnaast moet hij de totale programmering voorbereiden zodat er qua aantrekkelijkheid en exploitatie een goed en sluitend geheel komt en er sturing mogelijk is om dit te bereiken.
  15. In het Groninger Forum werken 11 mensen op 8 formatieplaatsen. Er zijn geen mensen gedetacheerd vanuit andere partijen. Bij projecten worden externen ingehuurd naar behoefte en draagkracht van het project. Er wordt daarnaast vooral gekeken naar interne uitleen vanuit de partners om zo een maximum aan expertise op te bouwen. Bij projecten als G50 (de viering van de gasvondst in Slochteren) kan het aantal externen in pieken oplopen tot meer dan 100 mensen. De personeelskosten worden op structurele en projectbasis begroot en in de begrotingen die aan de gemeente worden overlegd in detail weergegeven.
  16. De Forumorganisatie wordt gefinancierd door aan de cultuurnota toegevoegde middelen. Deze middelen zijn opgenomen in de begroting die jaarlijks door de Raad wordt vastgesteld.
  17. De gegevens van de Groninger Forummedewerkers staan, voor zover wij die bekend willen maken, op de website. Een organigram kan bij het Groninger Forum worden opgevraagd.
  18. De budgetten zijn opgebouwd uit de door de gemeente toegezegde structurele subsidies en gelden die het Groninger Forum zelf verwerft. De subsidiebedragen zijn: 2008: 350.000 euro, 2009: 960.000 euro, 2010: 1.060.000 euro, 2011 e.v.: 2.500.000 euro (exclusief accres). Hieruit dienen ook de activiteiten en de inrichting van het voormalige Camera te worden bekostigd. De uitsplitsing is opgenomen in de begroting die wordt overlegd aan de gemeente.
  19. Biblionet, Images, het Groninger Museum, Groninger Archieven/GAVA, de Volksuniversiteit en Dwarsdiep debatcentrum. Daarnaast zijn er bedrijfspartners zoals IBM, 3M, Gasunie, GasTerra, Waterbedrijf Groningen, Lichtpunt, AVL en anderen.
  20. Dit wordt opgenomen in de meerjarenbegrotingen. Functioneel gaat het bij Images om de gehele bedrijfsvoering en expertise op art house-film en horecagebied. Bij het museum om de mensen, materialen en diensten verbonden aan de historische collectie en het zijn van een historisch actueel museum in zijn algemeenheid. Bij de archieven om mensen, materialen en diensten. En bij de bibliotheek om de mensen, materialen, expertise, dienstverlening en de collectie.

E. Controle.

- 21 + 22: Ja, er is een Raad van Toezicht (RvT), wat formeel het hoogste gezagsorgaan is. De voorzitter hiervan is Hans Alders. Andere leden zijn benaderd en wij verwachten hun antwoord binnenkort. Daarnaast is sprake van de normale controle die in een subsidierelatie door de overheden en fondsen wordt uitgeoefend. Ten slotte houdt de stichting

- zich aan alle wettelijke voorschriften waaronder de regelingen betreffende jaarrekeningen en controle daarop.
- 23 + 24: Dit gebeurt door de Raad van Toezicht zelf in overleg met het college en een aantal partners (met name de Raden van Toezicht daarvan) van de partners. Het Forum is geen overheidsinstelling, dus de overheid heeft daar geen formele stem in.

F. Externe inhuur en externe opdrachtverlening.

25. Dit is volledig afhankelijk van de veelheid en omvang van de projecten.
- 26 t/m 29: Het gaat hierbij om stagiaires, onderdelen van de Universiteit, cateraars, ontwerpers, ICT-bedrijven, projectuitvoerders en projectmedewerkers, etc. Structureel is slechts sprake van drie externe partners, op educatief, financieel en juridisch gebied. Er worden marktconforme tarieven betaald. Waar mogelijk wordt gewerkt op basis van vergelijkende aanbiedingen. Vaak is sprake van gedeeltelijke betaling, waarbij het overige aan het Groninger Forum wordt geschonken.

G. Het Groninger Museum.

- 30 t/m 31: Nee.
32. Zie het antwoord op vraag 20.

H. Besluitvorming.

33. In 2005 was de Stadspartij een van de initiatiefnemers voor een referendum over de plannen voor de Grote Markt en het Groninger Forum. Maar wie de democratische legitimering van het huidige plan goed wil begrijpen, moet nog verder terug in de tijd, naar 2001. Toen stemden Stadjers tegen de plannen voor de ontwikkeling van de Noordwand en de parkeergarage onder de Grote Markt. De planvorming is daarna helemaal opnieuw begonnen en ingericht als een open plan proces. Stadjers zijn met behulp van een grootschalig opinieonderzoek gevraagd naar hun gedachten over de toekomst van de Grote Markt. Er is een denktank opgericht met 40 betrokken Stadjers – het Grote Markt Forum – en er volgde een prijsvraag over de toekomstige invulling, met 83 inzendingen. Daarbij kwam de oostzijde van de Grote Markt in beeld, de zwakste plek in de binnenstad. Door het afhaken van particuliere investeerders moest de gemeente noodgedwongen zelf het initiatief nemen om deze oostzijde te ontwikkelen. In het nieuwe open plan proces is door Willem Jan Neutelings een ingenieuze ruimtelijke oplossing bedacht. De oostzijde van de Grote Markt – een niet functionerend, "onherbergzaam" deel van de binnenstad – kon met enkele gerichte ingrepen worden omgetoverd in een nieuwe economische en culturele publiekstrekker. Het plan kent drie onderdelen:
1. De oostelijke gevelwand van de Grote Markt komt zeventien meter naar voren op de oude rooilijn om de vooroorlogse intimiteit van de markt te herstellen;
  2. De parkeergarage gaat geheel ondergronds om ruimte te maken voor een nieuw, derde stadsplein, de Nieuwe Markt;
  3. Er komt een nieuwe publiekstrekker aan dit plein: het Groninger Forum, een spraakmakend gebouw waar geschiedenis, informatie, film, debat samengaan in een nieuw concept.

In 2005 is dit voorstel in een tweede referendum omarmd door de Groninger bevolking. Bijna veertig procent van de kiesgerechtigde Stadters is op 29 juni 2005 bij het referendum over dit plan naar de stembus gegaan. De Stadspartij lijkt zich niet neer te willen leggen bij het feit dat een ruime meerderheid – 53,4 procent – in 2005 voor het plan heeft gestemd en daarmee voorstander is van het Groninger Forum, een onlosmakelijk onderdeel van het voorstel. De democratische legitimatie voor het Groninger Forum krijgt in 2007 een vervolg als inwoners van de stad opnieuw mogen meebeslissen, ditmaal over de architectuur. Het ontwerp van NL Architects komt als grote winnaar uit de bus bij een publieksenquête over het ontwerp van het Groninger Forum. Ruim 17.000 kiesgerechtigde Stadters doen mee aan de internetstemming. Vervolgens is in 2008, wederom samen met de Stadters, een beeldkwaliteitsplan gemaakt voor de architectuur van de nieuwe Oostwand. Dit plan is op 18 juni 2008 door uw raad vastgesteld. Sinds het referendum zijn er door uw raad een lange rij voorlopige besluiten genomen over de planontwikkeling Grote Markt Oostzijde en de bouw en exploitatie van het Groninger Forum genomen, te weten op 7 juli 2005, 25 februari 2006, 19 juli 2006, 28 maart 2007, 18 juni 2008, 29 oktober 2008 en 26 november 2008. Het definitieve besluit is door uw raad genomen op 17 juni 2009. Alle partijen, en dus ook de Stadspartij hebben bij al deze besluiten volledig inzage gehad in alle relevante stukken en informatie.

34. Zie het antwoord op vraag 33. Wij kunnen in Nederland nauwelijks een ander project bedenken waarbij de burger – direct en indirect – meer betrokken is bij alle relevante keuzes. Wij dagen de Stadspartij uit met een beter voorbeeld te komen.
- 35 t/m 36: Zie het antwoord op vraag 33.

I. Het Forum gebouw.

- 37 t/m 42: Hiervoor verwijzen wij u naar de raadsbrief en bijbehorende stukken (o.a. het definitief Bedrijfsplan Groninger Forum, genaamd "Huis van Verhalen") voor de raadsvergadering van 17 juni 2009.
43. Het is momenteel nog niet bekend op welke wijze de feestelijke opening vorm gegeven zal worden.
44. De exploitatie van het Groninger Forum 2010-2015 wordt binnenkort in het college besproken. De raad zal hiervan op de hoogte worden gesteld met daarbij een opsomming van de diverse activiteiten. Voor actuele informatie over de programmering van het Groninger Forum verwijzen wij u naar de website van het Groninger Forum (www.groningerforum.nl).
45. Het Groninger Forum heeft onder andere de doelstelling om in te haken op de actualiteit en deze in een historische context te plaatsen. Voor de actualiteit van 2015 en verder dienen wij nog enig geduld te betrachten.
- 46 t/m 47: Voor een expliciete opbouw van de bezoekersaantallen verwijzen wij u naar het door de raad op 17 juni 2009 vastgestelde definitief Bedrijfsplan Groninger Forum.
48. Voor de bezoekersaantallen van Artis, Rijksmuseum en de Efteling verwijzen wij u naar de websites van desbetreffende organisaties. In de jaarverslagen wordt normaliter aangegeven hoeveel bezoekers er zijn geweest. Voor het Centre pompidoe kunnen wij u geen verwijzing doen toekomen; Google geeft géén hits met de zoekterm "Centre pompidoe".

- 49 t/m 56: Hiervoor verwijzen wij wederom naar het Definitief Bedrijfsplan Groninger Forum waarin deze gegevens staan verwerkt. Zie ook de antwoorden op vraag 16 en 18.

J. Het Gronings historisch museum/de historische collectie.

57. Het Groninger Museum is in 1874 ontstaan als Provinciaal Kabinet van Oudheden dat verantwoording aflegde aan het provinciebestuur. De kleine collectie van het Universitair Museum voor Germaanse Oudheden (1840-1850) werd hierin opgenomen. Het Provinciaal Kabinet verzamelde vooral archeologische objecten en had een kamer op het provinciehuis. Op initiatief van archivaris jhr. mr. Feith is in 1890 een particuliere stichting Museum van Oudheden voor provincie en stad Groningen opgericht. Het Provinciaal Kabinet en de sinds 1832 opgebouwde verzameling munten en penningen van de gemeente Groningen gingen daarin op. De stichting kreeg geld van overheid en vooral particulieren (waaronder Jan Evert Scholten) en wist in 1894 een eigen gebouw te openen aan Praediniussingel. Geld voor aankopen was er vaak niet, maar rijke Groningers waaronder Scholten, sprongen af en toe bij. De Stichting wist het gebouw in fasen te voltooien en ook de grote schuldenlast langzaam af te bouwen. In 1903 schonk de bankiersweduwe Mesdag van Calcar geld voor een uitbreiding om een kunstverzameling te huisvesten van hedendaagse kunst – toen Haagse school. Hoewel de stichting later nog een depotgebouw wist te realiseren werd het gebouw hen te veel. In 1955 nam de gemeente Groningen het gebouw en daarmee de last van het onderhoud over. Het museum werd aan de stichting verhuurd; het begin van een proces waarin het museum omgevormd werd tot een gemeentelijk museum. Aanvankelijk waren er maar enkele vol betaalde personeelsleden zoals een conciërge. Verschillende conservatoren werkten zonder kosten of voor een toelage bij hun ander werk. Pas in 1948 met de benoeming van dr. A.P.A.Vorenkamp kreeg het museum een bezoldigde directeur. Zijn opvolger Jos de Gruyter maakte de actuele kunst tot een van de thema's van het museum. De stichting Museum van Oudheden is altijd blijven bestaan als eigenaresse van de collectie en de Menkemaborg. De laatste is in beheer bij een eigen stichting. Overigens is er geen aparte verzameling van Groninger historie, wel zijn er voorwerpen die specifiek met het oog op de presentaties verworven werden en worden. In 1978 werd het museum na een grote verbouwing van enige jaren heropend, terwijl kort te voren directeur Frans Haks aantrad. Het personeel was toen al langere tijd in dienst van de gemeente. In 1994 werd het gebouw aan de Praediniussingel verlaten voor het huidige gebouw dat ook weer eigendom is van de gemeente Groningen. In 1996 werd het Groninger Museum geprivatiseerd. De exploitatie is in handen van de stichting Groninger Museum, die primair bestaat dankzij een fundamentele subsidie van de gemeente Groningen en een subsidie van de provincie Groningen, terwijl de collectie eigendom is van de al genoemde stichting Museum van Oudheden.
58. Het museum is in 1894 en volgende jaren in drie delen gebouwd op initiatief van jhr. mr. J.A. Feith, onder leiding van een commissie waarin verder zaten jhr. G. Alberda van Menkema, jhr. mr. W.C.A. Alberda van

- Ekenstein, prof. dr. P.J. Blok, W. Bos, mr. J.N.A. Bucaille, W.F.A. Elsen, mr. H.O. Feith, mr. E. van Loon, G. Mesdag Kzn., dr. P.C. Plugge, jhr. W.J. Quintus, W.J. Roelfsema Hzn., J.P.L. Soutendijk, H.J. Stratingh, jhr. mr. O.Q. van Swinderen en jhr. A.A.J.M. Verheijen.
59. De bouw van het oude gebouw werd bekostigd door particulieren die aandelen kochten of grote en kleine schenkingen en legaten deden. Vanaf 1955 was het gebouw eigendom van de gemeente Groningen en zij was voor onderhoud en verbouwing – waaronder een hele grote in de jaren zeventig – verantwoordelijk. De collectie is deels geschonken door particulieren of aangekocht met inkomsten van particulieren, deels bruikleen van overheden, instellingen en particulieren en vanaf de jaren vijftig ook in toenemende mate gekocht met hulp van de groeiende gemeentelijke subsidie. Daarnaast is door de jaren heen geld voor aankopen ontvangen van stichtingen als Vereniging Rembrandt, J.B. Scholtenfonds, Mondriaan Stichting en vele andere. Behoudens de bruiklenen is de hele collectie eigendom van de Stichting Museum van Oudheden.
60. De gemeente heeft aan het museum – ook in de particuliere fase – altijd financieel bijgedragen met subsidies, maar vanaf 1955 werden haar bemoeienissen sterker en zat de burgemeester lange tijd qualitate qua in het bestuur totdat het museum deel werd van de gemeente.
61. Tot de overstroming van oktober 1998 – dus ook in het huidige gebouw – was een presentatie van het verleden van de provincie Groningen in het museum te zien. Na de overstroming moest de begane grond geheel opnieuw worden opgebouwd. De ingebouwde vitrines etc. waren door schimmel aangetast. De plannen voor herbouw vielen samen met de komst van directeur Kees van Twist. Deze koos er voor de ruimte te bestemmen voor de kunst rondom kunstkring De Ploeg, met de bedoeling om te zien naar een extramurale oplossing voor de Groninger geschiedenis. Het museum had echter eerst twee hogere prioriteiten, te weten financieel gezond worden en een verantwoord depotgebouw voor de collectie. De extramurale oplossing is gevonden in het Groninger Forum waaraan al enige jaren hard wordt gewerkt. Hierbij moet worden opgemerkt dat het Groninger Museum sinds 1998 wel grote exposities organiseerde op het gebied van het Groninger Verleden (Hel en Hemel (2001) en Professor Van Giffen (2005)) en voortdurend door kleinere exposities aandacht geeft aan thema's uit het Groninger verleden. Een fors deel van de historische collectie is in gebruik bij de Menkemaborg terwijl talloze andere musea in de provincie Groningen bruiklenen hebben, bijvoorbeeld Noordelijk Scheepvaart Museum, Universiteitsmuseum, Vesting Bourtange en vele anderen. Incidenteel worden kleine presentaties extramuraal georganiseerd bijvoorbeeld in het kader van de Dag van de Groninger Geschiedenis, de manifestatie Verleden van Groningen, etc.
62. Nee. De gemeente bouwt het gebouw en verhuurt het aan het Groninger Forum. De inrichting wordt betaald door het Groninger Forum. Het beheer van de historische collectie gebeurt door de stichting Kunstbezit en Oudheden. Legaten en andere onderdelen van de collectie zijn eigendom van het museum.

63. Dit is door het concept van het Groninger Forum slechts te benoemen als een percentage van de totale kosten, gebaseerd op oppervlakte en de keuzes die worden gemaakt. Te denken is aan tussen de 5 en 15 % van het geheel.
64. Dit zal variëren. De collectie vindt voor een deel soms een plaats op pleinen, meer specifiek op het plein "Groningen en omgeving", maar ook in de voor exposities gereserveerde ruimtes (ca. 1.200/1.400 m²). De collectiedelen worden themagebonden getoond, dan wel om de collectieonderdelen heen worden thema's geformuleerd, die ook in andere vormen en onderdelen van en in het gebouw te zien zijn.

K. Andere grote musea.

65. Tenzij door overmacht de situatie anders wordt.
66. Wie zich in de plannen voor het Groninger Forum heeft verdiept weet dat iedere vergelijking met het Stedelijk Museum of het Rijksmuseum in Amsterdam onzinnig is. Het Forum zal een bestaand en nieuw publiek aanboren, van jong tot oud, uit de stad, regio, de rest van het land en uit de wereld. Wij verwachten niet dat musea elders in het land het bezoekersaantal van het Forum negatief zullen beïnvloeden.

L. De oostwand Grote Markt.

67. Deze stelling is aantoonbaar feitelijk onjuist, zie de uitgebreide beantwoording van vraag 33.
68. In 2008 heeft uw raad het beeldkwaliteitsplan voor de architectuur van de oostzijde van de Grote Markt vastgesteld. Aan de totstandkoming van het beeldkwaliteitsplan ging een uitgebreid participatietraject vooraf. Thomas Müller, de maker van het beeldkwaliteitsplan en supervisor van de nieuwbouw aan de oostzijde, heeft bij herhaling uitgelegd hoe er wordt toegezien op de kwaliteit en sfeer van de ontwerpen. Wij hebben alle vertrouwen in zijn deskundigheid.
69. De keuze van de architecten voor de gebouwen aan de oostzijde is niet aan het college maar aan de opdrachtgever voor de nieuwbouw, Volker Wessel vastgoed. Deze commerciële partij laat zich hierbij adviseren door supervisor Thomas Müller op basis van het door uw raad vastgestelde beeldkwaliteitsplan. Wij verwachten u binnenkort uitgebreid te kunnen informeren over de keuze van de architecten.
70. Nee. De ontwikkeling van de Grote Markt Oostzijde en het Groninger Forum kent één grondexploitatie waar alle kosten en opbrengsten van deze herstructureringsoperatie in onder zijn gebracht. Bijvoorbeeld: om de bouw van de nieuwe oostwand mogelijk te maken moet er een nieuwe sociëteit voor Vindicat worden gebouwd op een andere plek, woningbouwcorporatie Nijestee verhuist naar het Damsterdiep en ondergronds komt een nieuwe garage voor fietsen en auto's. Pas daarna kan de nieuwbouw van de oostwand en het Groninger Forum starten. Aangezien de bouw van de ondergrondse parkeergarage van groot belang is voor zowel de betrokken ontwikkelaar als voor de fundering van het Forum is een gescheiden ontwikkeling ondenkbaar.
71. Deze vraag hebben wij reeds beantwoord in ons antwoord op vraag 6.
72. Ja.
73. Deze vraag hebben wij reeds beantwoord in ons antwoord op vraag 6.

74. Dat staat de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed niet toe. Zie ook de beantwoording van vraag 79, 80 en 81.
75. Neen. Zie het antwoord op vraag 74.

M. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Volgens de Stadspartij is de binnenstad van Groningen een Beschermd Stadsgezicht. Wiek Röling stelt terecht (DvhN 28 mei 2009) "Het silhouet wordt bedorven, de schaal wordt geschoffeerd en de context wordt verkracht" met het gewenste Forumgebouw.

76. De Groninger binnenstad is sinds 1991 door het Rijk aangewezen als Beschermd Stadsgezicht.
77. De aanwijzing als Beschermd Stadsgezicht moet zijn vertaling krijgen in het betreffende bestemmingsplan. Het bestemmingsplan bepaalt wat bezitters van onroerend goed in het betreffende gebied mogen of niet.
78. Die regels liggen vast in het bestemmingsplan.
79. Ja, er is bij aanvang van de studies tamelijk veelvuldig overlegd met Okko Kloosterman, de toenmalige vertegenwoordiger van de Rijksdienst. Daarbij is de openbare doorgang in de nieuwe oostwand naar het Forum en de breedte ervan uitgebreid aan de orde geweest. Ook de verplaatsing van de rooilijn aan de Martinikerkhof ter plekke van Vindicat is besproken. Al met al heeft dat zijn weerslag gekregen in het definitieve stedenbouwkundige plan. Daarnaast vond in die tijd een halfjaarlijks overleg tussen de gemeente en de Rijksdienst plaats.
80. Dit overleg vond plaats voorafgaand aan het referendum in 2005, in de eerste planfase van het stedenbouwkundig plan, nadat Neutelings had laten zien dat het probleem stedenbouwkundig kon worden opgelost.
81. De Rijksdienst heeft op basis van argumenten en overleg zeer welwillend medewerking verleend. De gemeente heeft nadat het gekozen ontwerp bekend werd alleen nog een vraag gekregen ten aanzien van de ruimtelijke situatie aan de Schoolstraat.
82. U bent van harte welkom.

N. De bioscoop aan het Hereplein 73.

- 83 t/m 86: De investering van de aankoop van de bioscoop aan het Hereplein bedraagt 2,3 miljoen euro. Voor de verbouw ten behoeve van het tijdelijke onderkomen van het Groninger Forum/filmhuis Images is op 17 juni 2009 door uw raad een krediet beschikbaar gesteld van 2 miljoen euro. De investeringen in verwerving en verbouw worden gefinancierd door het Grondbedrijf en worden na verkoop van dit pand (naar verwachting in 2016) verdisconteerd met de opbrengst uit de verkoop. De investering drukt op het begrotingsartikel Grondbedrijf (tijdelijke verhuur). Binnenkort presenteren wij uw raad de plannen voor de verbouwing. Dit voorjaar starten de werkzaamheden. Na de zomer zullen Images en het Groninger Forum verhuizen naar de nieuwe locatie aan het Hereplein.
- 87 t/m 88: Nee. Filmhuis Images wordt een belangrijk onderdeel van het nieuwe Groninger Forum. De bioscoopzalen van Images aan de achterzijde van de Poelestraat worden gesloopt en in de nieuwbouw van het Forum geïntegreerd. Aangezien de bouw van het Groninger Forum nog zo'n vijf à zes jaar in beslag zal nemen moet Images tijdelijk ergens anders

worden ondergebracht om deze periode te overbruggen. Het is van essentieel belang om tijdens de bouw van het Forum het aantal filmbezoekers vast te houden en waar mogelijk uit te breiden om op die manier een sterke arthouse filmcomponent voor het Forum te behouden en straks op de definitieve locatie verder te ontplooien.

- Bij het onderzoek naar geschikte locaties is de voormalige Camerabioscoop aan het Hereplein als meest geschikte locatie voor de tijdelijke huisvesting van Images naar voren gekomen. Het pand biedt naast de tijdelijke huisvesting van Images ook de mogelijkheid de komende jaren een aantal activiteiten van het Groninger Forum te programmeren. Forum en Images kunnen daarmee alvast laten zien hoe de wisselwerking tussen Forum en Filmhuis kan plaatsvinden.
89. Als het Groninger Forum is opgeleverd brengen wij de verbouwde Camera-bioscoop op de markt (naar verwachting in 2016). De opbrengst van de verkoop wordt verrekend met de investeringen in de verwerving en verbouw.

O. De functies in het Forum.

- 90 t/m 91: Voor zover van belang zijn alle deskundigen aanwezig in de Forum-organisatie en hebben veelvuldig deelafstemmingen plaatsgehad (en dit gebeurt continu) met externe deskundigen op het gebied van film, geschiedenis en bibliotheek. Voor zover er rapportages zijn van deze adviezen, zijn ze overlegd met de bedrijfsplannen.
92. Het gebouw van Images, althans de achterzalen, wordt gesloopt. Voor het Groninger Museum heeft het geen gevolgen, ook niet voor de Groninger Archieven. Voor het gebouw van de Stadsbibliotheek is van meerdere kanten belangstelling, onder andere van de Universiteit.
93. Het Groninger Forum heeft zijn begroting en met name de verdeling tussen vaste en variabele kosten, tussen vast en variabel ruimtebeslag en de kosten van de marketinginspanningen zo opgesteld dat zo goed mogelijk gestuurd kan worden op variaties in inkomsten.
94. Ook hiervoor verwijzen we naar de laatste twee versies van het Bedrijfsplan waarin dit in detail wordt weergegeven.
95. Zie het antwoord op vraag 94.
96. Na de overstroming van 1998 geen vaste ruimte meer. Bibliotheekbezoek loopt in alle westerse landen terug, en het E-Book is in opkomst.
97. Het bezoek aan de bibliotheek van Groningen groeit sinds 2007, ook door de veranderingen waarbij het Forumdenken zich, ondanks de beperkingen van het gebouw, laat gelden. De bibliotheek is al lang niet meer een uitleenstation voor boeken. Hij ontwikkelt zich en Groningen is daarin op verschillende fronten een erkend voorloper, als huis van de informatie en van informatiewijsheid. In dat kader zijn ontwikkelingen als web.2, E-Book, etc. alleen maar een extra stimulans. In Apeldoorn is een soortgelijk concept van het Forum een mislukking gebleken.
- 98 t/m 100: De samenwerking is in Apeldoorn van bovenaf om verschillende, vooral niet-inhoudelijke, redenen afgedwongen. In Groningen ontwikkelen de deelnemende partijen en partners de samenwerking zelf, terwijl het goed past in een stuk binnenstadsontwikkeling van eigenzinnige, typisch Groningse, aantrekkelijke aard. De discussie over het bestaansrecht van

het Forum doet ons sterk denken aan de kritiek en koudwatervrees rond de bouw van het Groninger Museum.